

ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ, ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀ. ਜੇ. . ਅਤੇ ਆਰ. ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 283 ਆਫ 1969।

ਫਰਵਰੀ 26, 1970

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1956 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. XLVII ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ 1894 ਦਾ I) - ਸੈਕਸ਼ਨ 3(c) : 4, 6, 7 ਅਤੇ 17 — ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੈਧ ਘੋਸ਼ਣਾ — ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ — ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ — ਰਾਜ — ਕੀ ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ — ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਪੈਨਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਹੋਵੇ—ਭਾਗ VII ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ — ਕੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ—ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ — ਕੀ ਨਿਰਣਾਇਕ — ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ — ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ—ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ—ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ—ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ—ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ "ਕੰਪਨੀ" ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 3(ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗ — ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)— ਧਾਰਾ 226— ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਵਿਵੇਕ ਅਧੀਨ—ਰਿਟ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਚਰਣ—ਕੀ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ — ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ—ਅਜਿਹਾ ਇਤਰਾਜ਼—ਕੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ—ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼—ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ—ਦਾ ਅਰਥ.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਜਾਂ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਫੰਡ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ "ਕੰਪਨੀ" ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਇਸ ਲਈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਮਕਸਦ ਲਈ. ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ

ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(e) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਕੰਪਨੀ" ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫੰਡ ਤੋਂ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ "ਕੰਪਨੀ"

ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ। (ਪਰਾ 26)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਦੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ "ਕੰਪਨੀ" ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਇਸ ਲਈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40(1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ "ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ" ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਪਰਾ 26)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6

(ਪਰਾ 26)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ, ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ.

(ਪਰਾ 11)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੰਪਨੀ" ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: ਇਹ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(e) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਾਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1964 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ "ਕੰਪਨੀ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (i) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (ii) ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(e) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ 17 ਅਤੇ 20)

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਗਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉੱਦਮ" ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉੱਦਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖੁਦ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ 13 ਅਤੇ 22)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਚਰਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਹੈ- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ-ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਐਪ ਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਸਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। (1) (f) ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 31(1)।

(ਪਰਾ 30)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8)

28 ਮਈ, 1969 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਆਰ. ਸੋਢੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ, ਨੰ. 1969 ਦਾ 813

ਜੇ ਐਸ ਸੀ ਹਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐੱਮ.ਆਰ.ਐੱਸ. . ਹਰਮਾ, ਡੀ ਈਪੁਟੀ ਏ ਡਵੇਕਟ -ਜੀ ਐਨਰਲ (ਪੀ ਯੂ.ਐੱਨ.ਜੇ.ਏ.ਬੀ.), ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

N ARULA, J-ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖੁੰਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ:-

(2) ਮੋਰਿੰਡਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਜ਼ਮੀਨੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨੌਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇੱਕ ਬਟਵਾਰੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਧਿਰ ਸਨ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਨੁਬੰਧ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਹਨ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਮਿਤੀ 17 ਦਸੰਬਰ, 1968, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ (ਐਕਸ ਟਰਾਡੀਨਰੀ), ਮਿਤੀ 17 ਦਸੰਬਰ, 1968, ਪੰਨਾ 1025 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ 'ਡੀ') ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1894 ਦਾ I) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 3759 ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਡੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

“ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ, ਅਨਾਜ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ, ਮੋਰਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਲਾਕਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ।

ਉਕਤ ਏ.ਈ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ- ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ।"

ਉਸੇ ਦਿਨ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਉਸੇ ਗਜ਼ਟ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 1025 ਤੋਂ 1028 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(2) (ਸੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼, ਅਰਥਾਤ, ਮੋਰਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਅਨਾਜ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਲੈਕਟਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ, ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
।

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤਤਕਾਲਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (2) (ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 17 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ (ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਈ' ਹੈ) . ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਨੰਬਰ 1 ਸੀ।

ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਰਮਾ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਖਸਰਾ *ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ* ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ! ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ 813 ਆਫ 1969 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

(3) ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ), ਕਲੈਕਟਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, 16 ਅਪ੍ਰੈਲ 1969 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ ਸਾਉਣੀ ਲਈ ਖਸਰਾ *ਗਿਰਦਾਵਰੀ*, 1968 (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਕਲ ਅੰਸ਼ 'ਸੀ') ਦੁਆਰਾ ਇੰਟਰਪੋਲੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਪਟਵਾਰੀ, ਓਰੀ ਗਿਨਲ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ, - *ਗਿਰਦਾਵਰੀ* ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲੀਬਿਟ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਢੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਬੇ-ਸਿੰਚਾਈ, ਕਾਸ਼ਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਮਿਤੀ 2 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੰਦਰ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕਥਿਤ ਮੰਦਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ"। ਮਾਰਚ, 1969 ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰਕਬੇ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਓ. 2 ਜਨਵਰੀ, 1969, ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ, ਜਦੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 17 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, 19 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੌਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ (ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਈ') ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 17 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਨੇ 26 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ- ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੰਦਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਅਸੀਂ, ਮੈਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਕਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(4) ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼, ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੱਖਰੀ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਮਿਤੀ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਦੁਆਰਾ, ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਕਲ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੀਂਦਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਮੋਰਿੰਡਾ ਦੇ 12 ਜੁਲਾਈ 1967 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਪਟਵਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਸਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਕਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ (ਇੱਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਨਿਗਮ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਦ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।

(5) ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 28 ਮਈ, 1969 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ: -

- (i) ਕਿ ਜਦੋਂ 2 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਢਾਂਚਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਕਰਮਾ ਮੰਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;
- (ii) ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੀਯੋਗ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (4) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (iii) ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ / ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਅਨਾਜ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਭੰਡਾਰਨ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਰਜੀਹ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ;

(iv) ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4, 6 ਅਤੇ 17 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਸੀ;

(v) ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 17 (1) ਅਤੇ 17 (4) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਬੇਲਗਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ" ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਰਥ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ; ਅਤੇ

(vi) ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਈ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਕਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਕੇਵਲ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ (ii) 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

ਰਾਜਾ ਰਾਮ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.) ਓ

ਅਤੇ (vi) ਉਪਰੋਕਤ, ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(7) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)S (1956 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 47 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17t) ਦਾ ਕਲਾਜ਼ c(c) S ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਦਾ ਸੀਨ. ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਟੁਕੜਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਉਣੀ 1968 ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ (i) ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਸੀ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: -

“ਘੋਰ ਮੁਮਕਿਨ ਕੰਪਾਉਂਡ ਦੀਵਾਰ, ਘਰ, ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਧਰਮਸਾਲਾ 0-9”;

ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ii) ਜੰਡ ਮੁਨਿਆਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲ ਲਾਟ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਢਾਂਚਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਉਪ ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੰਦਰਾਜ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚੀ, 'ਸੀ') ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ 9 ਬਿਸਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ "ਬਰਾਨੀ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਉਣੀ 1964 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹਾੜੀ 1965 ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਚਰੀ ਬਣ ਗਈ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਉਣੀ 1965 ਵਿੱਚ ਚਰੀ ਦੀ ਫਸਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਾੜੀ 1967 ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਹੋਣ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਉਣੀ 1967 ਅਤੇ ਹਾੜੀ 1968 ਦੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। *apne^Iants* ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ. “ਖੇਤੀਯੋਗ” ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ *ਈਸਵਰਲਾਲ ਗਿਰਧਰਲਾਲ ਜੋਸ਼ੀ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ* (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਸਤਵਿਕ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(8) ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਵਿਵਾਦਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ *ਮੱਲਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (2) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਸਬੇ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ

ਸਥਿਤ ਸੀ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੌਲਟਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। *ਕੰਵਰ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3)* ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਖੇਤੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 (1) ਕਸਬੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਲ ਲੈਜ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸਬੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਹ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਊਂਸਪਲ ਏਰੀਏ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਚੌਲਟਰੀ ਜਾਂ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੀਯੋਗ ਸੀ।

(9) ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। a

- (1) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 870
- (2) 1969 ਆਧਰਾ ਵੀਕਲੀ ਰਿਪੋਰਟਰ 377
- (3) ILR 1961 ਰਾਜ. 486.

ਰੁਟੀਨ ਦੀ ਗੱਲ। ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਐਸ. ਮਧੂਸੂਦਨ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐਨ ਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਤਤਕਾਲਤਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕੇ। ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਰਧ-ਨਿਅੰਤਰਿਕ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਇਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, *ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਹਾਊਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਮਿਸਰੀ ਲਾਈ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ (5)* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ *ਈਸ਼ਵਰ ਲਾਈ ਗਿਰਧਰ* ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡੀਬੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (6)*। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਖੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 3 ਮਈ, 1969 ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ, ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦੇ ਪੁਨਰ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ। ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬੀ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ 15 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਦੇ ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨੱਥੀ ਵਜੋਂ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ II ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ, *ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ*

ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ (ਅਨਾਜ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰੈਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ) ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਮਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜ਼ਮੀਨ . ਇਹ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋਗੇ।

(4) 1970 ਆਂਧਰਾ ਵੀਕਲੀ ਰਿਪੋਰਟਰ 43.

(5) ILR (1970) 1 Ph. & Hr. 76=ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1970 ਪੀ.ਬੀ. & Hr. 1.

(6) ILR 1967 ਗੁ. 620

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

(10) ਰਾਜ-ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

(11) ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਐਲਾਨਣ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਐਕਵਾਇਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ -ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਯੋਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਜਾਵੇ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਵਹਾਰਕ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

(13) ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ 6 ਵੇਂ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ 'ਸਿੱਖਿਅਤ' ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕ ਵਿਭਾਗ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ

ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1964 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੂਡ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ (7), ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (7) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸੀ। ਉਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ। ਇੱਕ ਰਾਜ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਡਾ. ਐਸ.ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟਿਡ (8) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕੀ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਸਿਵਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟਿਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਹੁਦਾ ਲਗਭਗ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟਿਡ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਇਹ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਵਲੋਂ ਕਰੂਵਿਲਾ ਬਨਾਮ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (9) ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਟੀਮ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਲਾਇਚੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(7) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1486

(8) 1967 ਦਾ CA ਨੰਬਰ 524, 19 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(9) 1969 ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਰਿਪੋਰਟਰ 663.

ਅਸੀਂ, ਪਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(14) ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਈ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ "ਕੰਪਨੀ" ਹੈ, ਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਐਕਟ ਦੇ VII. ਸੈਕਸ਼ਨ 3(e) ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"ਕੰਪਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1882, ਜਾਂ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ) ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1862 ਤੋਂ 1890 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੰਪਨੀ; ਜਾਂ ਰਾਇਲ ਚਾਰਟਰ

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

ਜਾਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੁਆਰਾ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1912 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। "

(15) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਥਾਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੋਵੇਗੀ। , ਅਤੇ, ਉਸ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲ ਪੁੰਜੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਤਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਨਿਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਸੁਪਰਡੈਂਸ,

ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਬੋਰਡ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਪਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦਾ ਗਠਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਅਨੁਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਸਰਪਲੱਸ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਵੰਡ:— (1) ਇੱਕ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੰਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੰਡ ਅਤੇ ਇਬਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਆਈਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 (1956 ਦਾ 1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,

ਇਸਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ -

(a) ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਅਤੇ

ਸਵਾਲ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ' P ਸਤਿਕਾਰ, ਕੀ ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(e) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਲਜੀਭਾਈ ਮੂਲਜੀਭਾਈ ਸੋਨੇਜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਾ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੈਂਚ (10), ਈਸ਼ਵਰਲਾਲ ਗਿਰਧਰਲਾਲ ਜੋਸ਼ੀ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। (1), ਅਤੇ ਡਾ. ਐਸ. ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (8) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ।

(10) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1890

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

(17) ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ "ਕੰਪਨੀ" ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ :-

(i) ਇਹ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(18) ਭਾਰਤੀ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 'ਕੰਪਨੀ' ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਵੱਲੀਭਾਈ ਬੁਲਜੀਭਾਈ ਸੋਨੇਜੀ ਦੇ ਕੇਸ (10) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਈ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਬੰਬੇ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, 1950, ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ "ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ" ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(e) ਦੇ ਗਰੇਡੀਐਂਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਬੰਬੇ ਕੇਸ (10) ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੰਬੇ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਈਸ਼ਵਰ-ਲਾਲ-ਗਿਰਧਰਲਾਲ ਜੋਸ਼ੀ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਡਾਕਟਰ ਐਸ.ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਕੇਸ, (8) ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(19) ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (ਈ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਕੰਪਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਸਟ੍ਰੈਂਡਜ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ (ਵਾਲੀਅਮ 1, ਪੰਨਾ 545) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਕੰਪਨੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰੀਰ ਜੋ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, (ਏ) ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ਬੀ) ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਨਾ 48 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਕਾਨੂੰਨ (1963 ਐਡੀਸ਼ਨ) 'ਤੇ ਕੇ.ਐਮ ਘੋਸ਼ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਭਾਗ 1, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਟੈਡ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਭਾਈਵਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰ ਨਹੀਂ ਵੇਚ

ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਗੈਰ- ਸੰਗਠਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਤਬਾਦਲੇਯੋਗ ਹਨ। ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਹਨ: -

- (i) ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਭਾਈਵਾਲ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀਮਤ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (ii) ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਏ. ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਬਾਦਲਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾਯੋਗ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (iii) ਭਾਈਵਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਾਥੀ ਫਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਦਾ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (iv) ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਰਮ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ-ਹੋਲਡਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸ਼ੇਅਰ ਜਾਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (v) ਇੱਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੀ।

(20) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ! ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਲਡ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਗਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਗਮ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਨਿਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂੰਜੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੀ ਆਮ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕੰਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 26 (2) (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੂਡ ਐਕਟ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਜਾਂ ਫੂਡ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 (2) (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਿਕਵਿਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(21) ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੰਬੇ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਵਿਲਜੀਭਾਈ ਮੂਲਜੀਭਾਈ ਸੋਨੇਜੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।, (10) ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸੜਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ - 24 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਨਿਗਮ, ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਸ਼ੇਅਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵਾਧੂ ਪੂੰਜੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਸੜਕ ਨਿਗਮ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਸੀਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23 (5) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23 (6) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਰੀਡੀਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੂੰਜੀ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰੋਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪੂੰਜੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦਰ 'ਤੇ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1950 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੰਬੇ-ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 '(ਈ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(22) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਫਿਰ

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਨਾ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਹੈ। ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ" ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਉੱਦਮ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੁਦ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਅਡਵਾਂਸ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੂਲ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਤਫਾਕਿਕ ਖਰਚੇ। ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਗਾਰੰਟਰ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ, ਨਿਗਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉੱਦਮ" ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉੱਦਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖੁਦ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

(23) ਹੈਵੀ ਹੈਵਿੰਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ "ਕੰਪਨੀ" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਮਾੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਦਿ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰਿੰਗ। ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਿਆ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਰੁਪਏ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਾਈਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਦੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 1970 ਦਾ ਸੀ.ਐੱਮ. 641 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 16 ਫਰਵਰੀ, 1970 ਦੇ ਸਾਡੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਦੋਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ।

(24) ਤੱਥ, ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ: ਉਪਰੋਕਤ! ਉਦਿਸ ਸਿਓਨ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਏਸੀ ਦੇ ਭਾਗ VII ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਗੋ- ਵਰਨਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੱਥ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ? ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

- "6. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ, ਧਾਰਾ 5 ਏ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਜਨਤਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਹੇਠ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (2) ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ, ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(25) ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਈ .

(26) ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੀ.ਐੱਮ.ਆਰ.ਏ.ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1 ਕਿ^ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਨਾ ਰਾਜ, ਨਾ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ। *ਪੀਡਿਤ ਝੰਡੂ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (11)* ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। . ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਲਾਗਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ, ਥਾਪਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਰਕਰਜ਼ ਕੋ- ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸਪਾਂਸਰਡ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਲੇਬਰ ਕਲੋਨੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਓਪਰੇਰ ਟੀਵ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ 25 ਤੋਂ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਸੀ। *ਸ਼ਿਆਮ ਬਿਹਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (12)* ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ, ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ (*ਪੀਡਿਤ ਝੰਡੂ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (11)* (*ਸੁਪਰਾ*) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਝੁਠ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ) ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਕਿ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਾ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਆਵੇ। ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ।

(11) AIR 1961 SC 343.

(12) AIR 1965 SC 427.

(26) ਫੋਲੀਓ ਹੇਠ>ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ 1 ਵੈਧ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਉਭਰਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: -

(1) ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ;

(2) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

(a) ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਕੁਝ ਫੰਡ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ;

(b) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ "ਕੰਪਨੀ" ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸਿਓਮ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ

(c) ਜੇ ਕਿਸੇ "ਕੰਪਨੀ" ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(ਈ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਫੰਡ;

(3) ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਤਾਂ "ਕੌਮ ਕੰਪਨੀ" ਹੈ। ਐਕਟ, ਨਾ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ;

(4) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ: -

(i) ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

UXW

(ii) ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ 'ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ' ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44-ਬੀ ਵਿੱਚ)।

(5) ਇੱਕ ਵਾਰ & ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) o ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਰੰਗੀਨ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(27) ਅਣਉਚਿਤ ਤੱਥ ਮਿਲਦੇ ਹਨ: -

- (i) ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;
- (ii) ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣਾ ਸੀ;
- (iii) ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ;
- (iv) ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਉਸ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ; ਅਤੇ
- (v) ਕਿ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ oIf ਭਾਰਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(e) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ "ਕੰਪਨੀ" ਨਹੀਂ ਹੈ।

(28) ਐਪ੍ਰੋਪ੍ਰੀਟੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ; ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਜਾਪਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਪਗਨਡ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਵੈਧ ਹਨ:- >

(a) ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਕੌਮ ਕੰਪਨੀ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(b) ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ com ਕੰਪਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪਬ ਲਾਈਕ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(29) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ o(1)\oficArticle) i31 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (1)(f) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ।

Raja Ram, etc. v. The State of Punjab, etc. (Narula, J.)

(30) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਕੁਝ ਮੁਢਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੁਣ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਚਰਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਸ਼ਵ ਕਰਮਾ ਮੰਦਿਰ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੂਬ ਘੇਰੇ 'ਚ ਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(f) ਅਤੇ 31(1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ.

(31) ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਿੱਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ. ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਐਮ ਵਰਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਜੇ- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ